

billigt sluppet — og det maa man indrømme —, har disse Statshusmænd dog faktisk gennem den Højkonjunktur, vi har haft, faaet en Gæld, der ikke svarer til, hvad man kan faa de tilsvarende Værdier anskaffet for nu. Kunde der ikke være Tale om, at man i hvert Fald i en Periode undlod at opkræve disse Afdrag? Muligvis kan Forholdene forme sig saadan frem i Tiden, at der kunde være rimelig Anledning til overhovedet at foretage en Afskrivning for at stimulere de paagældende til at blive ved deres Ejendomme. Naar de faktisk har en Gæld, som de ikke har tilsvarende Værdier for paa Grund af Højkonjunkturerne, maa man sige, at der kan være rimelig Anledning for Staten til overfor Statshusmændene at træffe saadanne Foranstaltninger, at deres Gæld i nogen Maade kommer til at svare til de Værdier, de har at raade over i Øjeblikket. Noget tilsvarende har man for Resten kunnet blive nødt til at gøre overfor dem, der havde bygget private Boliger i Højkonjunkturerne, idet man i Statsboligfundsloven af 1922 har indført § 5, hvis Anvendelse der endnu ikke er fuld Klarhed over, men den er der nu en Gang, det er en Løfteparagraf, som tager Sigte paa, at man kommer dem, man har animeret til at bygge i en vanskelig Tid, til Hjælp, saaledes at de kan blive ved det, de er kommet i Besiddelse af, og som Samfundet har været interesseret i, at de har været med til at fremskaffe paa det Tidspunkt, da man havde Højkonjunkturer. Jeg henstiller til den højtærede Statsminister, at man tager dette Spørgsmaal under Overvejelse.

Rode: At Staten staar i et særligt Forhold til disse Husmænd, og at derfor de Vanskeligheder, de er kommet i paa Grund af den økonomiske Krise, gør det nødvendigt for Staten paa særlig Maade at beskæftige sig med dem, kan jeg give det ærede Medlem Hr. Hauge fuldkommen Ret i. Det har derfor glædet mig, at den højtærede Statsminister har erklæret sig villig til at modtage Henvisningen af dette Andragende og vil overveje at finde hensigtsmæssige Midler til at mildne Krisen for de paagældende. Det vil være rimeligt at høre, hvad den højtærede Minister har at sige om de enkelte Spørgsmaal.

I de enkelte Ting, som det ærede Medlem Hr. Hauge har fremhævet, kan jeg give ham Medhold.

Statsministeren (Madsen-Mygdal): Jeg skal bekræfte, at jeg gerne modtager dette

Andragende til Overvejelse. Jeg skal tilføje den Oplysning, at jeg har modtaget Andragender af lignende Indhold fra Kredse af Statshusmænd i andre Egne af Landet, ligesom jeg ogsaa gentagne Gange har haft mundtlige Forhandlinger med Repræsentanter for Statshusmænd om de vanskelige økonomiske Vilkaar, som ogsaa denne Kategori af Landmænd er ude for.

Der har paa Foranledning af disse Henvendelser gentagne Gange været ført Forhandlinger mellem Landbrugsministeriet og Finansministeriet om, hvad Staten bedst kunde gøre for at lette Statshusmændenes vanskelige Vilkaar. Vi har været enige om, at Staten under de forhaanden-værende vanskelige økonomiske Tilstande maa optræde som en i høj Grad imødekommende og human Kreditor, men vi har ogsaa været enige om, at det vilde være uheldigt, i sine Konsekvenser farligt og ogsaa skadeligt for hele denne Lovgivning, som vi fra alle Sider sætter Pris paa, om man vilde indføre generelle Regler, der tillod Afskrivning eller Afdragsfrihed eller Rentefrihed for et kortere eller længere Aaremaal, idet Statshusmændenes økonomiske Vilkaar er i høj Grad forskellige. Der er heldigvis et stort Tal, endogsaa et stort Flertal, der punktligt betaler Renter og Afdrag, og det maa paaskønnes, at de er i Stand til det under disse vanskelige Kaar, men til Gengæld kan det ikke nægtes, at adskillige af dem, navnlig de, der er begyndt i de senere Aar, har store Vanskeligheder at kæmpe med. Vi har da været enige om at følge den Fremgangsmaade, at vi bedømmer Tilfældene individuelt.

Hvor Forholdene ikke er haabløse, ikke blot af økonomiske Grunde — der kan ogsaa være personlige Aarsager, som medfører, at det i Virkeligheden ikke er muligt, at det kan blive bedre, og at det er i alles Interesse at lade en ny Mand gaa ind i Bruget —, men hvor Forholdene er saaledes, at man mener, at man ved imødekommende Fremgangsmaade kunde redde en Familie og et Hjem, har vi altid stillet os afventende. Det har da ogsaa vist sig paa en glædelig Maade, kan jeg sige, af Indberetningerne fra Amtstuerne, hvorigennem Undersøgelsen foregaar, at selv om der har været daarlige Tider, har de vedkommende paa en forbavsende Maade alligevel, naar de blot fik den Tid, de skulde have, vist sig i Stand til at opfylde de Forpligtelser, de er indgaaet paa. Som sagt, hvad der yderligere kan gøres i saa Henseende, vil jeg gerne overveje,